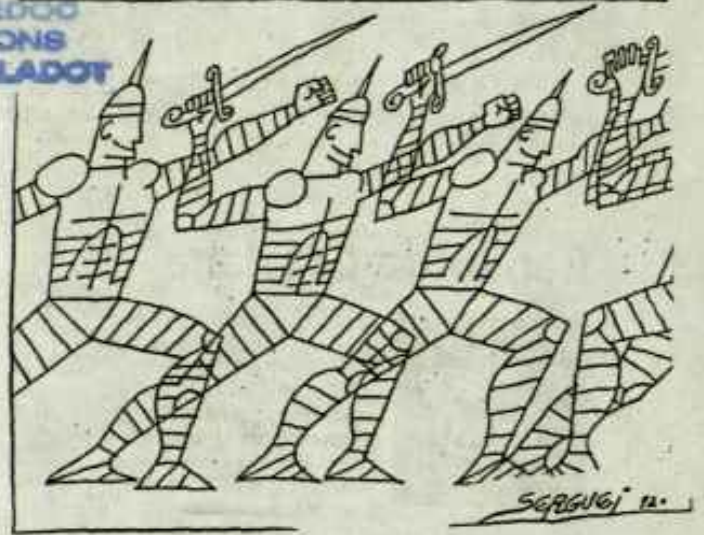

MEM DE L'EXILI CATALÀ I REPUBLICÀ

nº reg 4698
CEDOC
FONS
A. VILADOT

Nº 57 - Octubre de 1992

6 d'Octubre de 1934

Les dretes espanyoles amenacen les institucions republicanes. Les esquerres republicanes s'aixequen en un moviment popular de defensa. En tot el país esclata la vaga general. A les Astúries, els miners en insurrecció ocupen les municipalitats. Les tropes comanades pel general Franco fan la guerra al poble asturià. La repressió és feroç. Es fan 30.000 presoners.

A Barcelona, el govern de la Generalitat del president Lluís Companys, en la nit del 6 d'Octubre, proclama l'Estat Català dins de la República Federal espanyola.

Les tropes espanyoles, en marxa contra la Generalitat, bombardeixen el local del CADCI. Hi moren els patriotes catalans Jaume Compte, Manuel González Alba - que moribund diu "Moro pels meus fills i pef Catalunya" - i Amadeu Bardina.

15 d'Octubre de 1940

El feixisme triomfa, a Espanya i a França.

El president de Catalunya, Lluís Companys i Jover, és afusellat a Montjuic. L'odi del franquisme contra la Catalunya republicana es concentra contra Lluís Companys, el combatent exemplar català i republicà.

Maniobres sobre el GUERNICA de Picasso

Ens assabentem de que el quadre "Guernica" de Picasso serà trasllat

dat del Cason del Buen Retiro de Madrid, on es troba, al Museu d'art modern dit "de la Reina Sofia".

La filla de Picasso, Maia, ha protestat contra el trasllat del "Guernica" que, diu, el banalitza com una senzilla "pintura" i el mata en la seva significació.

Recordem-ho : el quadre va ser creat arrel del bombardeig de la vila basca de Gernika per l'aviació franquista-alemanya l'any 37. Va ser exposat en el pavelló de la República espanyola en l'Exposició internacional de Paris (1937). El quadre representa l'horror del crim de la guerra que el franquisme portà contra els pobles d'Espanya.

El testament de Picasso estableix que el quadre "pertany al poble

espanyol" i que "reintegrarà Espanya quan la República hi serà res-
taberta".

Tenia raó Picasso, el règim espanyol actual ni comprén ni respec-
ta la significació del "Guernica".

República Catalana

República Catalana

República Catalana és el
títol del llibre que han
escrit conjuntament An-
gel Colom, Jordi Argela-
guet, Ernest Benach, Car-
les Bonet, Josep Huguet,
Josep Pinyol i Lluís Sala-
Molins, i que ja va per la
seva segona edició.

A "República Catalana" els autors exposen
per què la independència deixa de ser una
afirmació retòrica i esdevé un projecte polític
a l'abast. Després d'anys en què els polítics
sucursalistes i pactistes han abusat del doble
llenguatge i de l'ambigüitat fins a prostituir
conceptes més nobles, com democràcia, na-
ció o socialisme, la proposta republicana ca-
talana no admet equívocs ni concessions: es
tracta de construir un Estat nou.

El llibre mostra la necessitat i la urgència de
construir un Estat que respongui a les ne-
cessitats de la societat catalana i n'esbossa
les línies mestres.

La solidesa de l'Estat espanyol és superfi-
cial. El cicle que ha fet succeir en els últims
dos segles restauracions decadents, mo-
ments revolucionaris, guerres civils i dicta-
dures no ha acabat amb la instauració d'una
monarquia parlamentària. El nacionalisme
català ha aconseguit aïllar-nos de la de-
cadència moral de l'espanyolitat i ha fet sor-
gir un esperit cívic i una estructura política i
cultural pròpia, avui amenaçada. Davant el
Regne d'Espanya, caduc i corrupte, la Repú-
blica Catalana és un projecte engrescador,
obert a les noves generacions catalanes
sense distinció d'origen.

Avui la República Catalana no és utòpica, si-
nó realitzable. Després de l'accés a la inde-
pendència per part de les nacions de l'Europa
de l'est arran de la caiguda del mur, una
nova onada de llibertat peis pobles del món
recorre països de l'Europa Occidental i Amè-
rica del Nord, com Escòcia, Còrsega, Flan-
des o el Quebec.

Aquestes són les tesis de "República Catala-
na", el llibre que molts esperàvem.

Sz "la Republica" -
Abril 92

no han pensat - i potser tenen raó - que és perillós mostrar que la dita
Constitució de 1978 pot ser modificada per una votació.

No oblidem que l'actual règim borbònic espanyol està precisament in-
dicat en la dita Constitució i que aquesta Constitució va ser acceptada
perque al poble se li va imposar: "Serà això o el franquisme". Un
poble "no sobirà" va ser obligat a renunciar per una votació obligada
a la seva sobirania.

A Espanya no hi ha hagut cap Referendum que justifiqui la imposició
de la monarquia borbònica, foragitada democràticament el 1931.

Un nou republicanisme català apareix.
Sorgeix en una situació política cata-
lana de catalanisme deslligat de la tra-
dicional política republicana.

Per altra part, l'independentisme
lligat a la revolta dels joves contra
l'opressió franquista, lligada a la
"espanyolitat" s'enriqueix d'un nou
republicanisme.

Aparentment, només aparentment, ho
esperem, hi ha ruptura amb el republi-
canisme català de Macià i de Companys,
lligat contra la monarquia borbònica
amb el republicanisme espanyol.

A més, no podem creure que un nou
republicanisme català pugui ignorar
els valors republicans defensats en
la nostra guerra d'Espanya.

No devem ignorar que els naciona-
lismes sorgits de la contra-revolució
en els països de l'Est són l'instrument
de l'imperialisme capitalista. Mai l'
anomenat Occident ha portat cap ajut
als nacionalismes alliberadors dins
de règims capitalistes.

La Constitució, revisada!

El 22 de Juliol, i a la unanimitat,
els diputats de Las Cortes espanyoles
han votat una modificació de la Cons-
titució que permetrà l'adaptació a
la llei de Maastricht.

Aquesta "unanimitat" ens recorda
la de Las Cortes franquistes. Però
els nous "representats del poble"

i amenaces de guerra.

Aquest 25 de Juliol de 1992 s'han obert els Jocs Olímpics a Barcelona. Al mateix temps, l'imperialisme nordamericà amenaça l'Irak d'una represa de la guerra del Golf.

"El Llamp" - 13-11-86

Curiosa i tràgica coincidència: l'Olimpiada Popular del 19 de Juliol de 1936, a Barcelona, es va convertir en el començament de la nostra guerra d'Espanya.

Els Jocs d'ara es produeixen quan en tot el món esclaten una sèrie de petites guerres entre nacionalismes, ètnies i religions que han perdut els lligams per viure junts en aquesta terra.

Però, en aquests Jocs Olímpics, què hi veiem? La catalanitat de Barcelona sembla present i la llengua catalana és reconeguda com "oficial". i no hi està absenta. Trista situació tanmateix!

En la inauguració, no hi hem vist el president Jordi Pujol. Per què? I en el discurs de l'alcalde Pasqual Maragall hi hem sentit - i amb quina emoció! - el nom de "Lluís Companys"...

La monarquia borbònica ha estat present : a més del monarca Juan Carlos, hi hem vist el "príncep Felipe" portador d'una gran bandera de la monarquia al cap de la delegació espanyola. "Catalunya", la nostra nació, no estava present.

1992

Per què el govern de Felipe Gonzalez ha organitzar les dues "grandiositats", l'Exposició de Sevilla i els Jocs de Barcelona? I per què tant d'"europeisme"?

Es el passat franquista qui comana. "Els morts comanen", digué Blasco Ibáñez. Es vol que els pobles d'Espanya continuïn endormits políticament, es vol que no es desvetllin del somni franquista.

El govern espanyol té necessitat de creure que la integració a l'economia europea és la prosperitat assegurada pels espanyols i que, com ha succeït sota el franquisme, la prosperitat econòmica endormirà el poble. Però el món capitalista europeu sofreix d'una irreductible crisi econòmica.

Les despeses de les "grandiositats" són molt elevades. El poble en pagarà la factura, els impostos augmentaran, el nivell de vida del poble en sofrirà.

A l'Estat espanyol el problema de la superació del franquisme esdevindrà prioritari.

Maastricht

El govern de Felipe Gonzalez creu en el tractat de Maastricht, creu que "l'Europa" sortirà Espanya de l'isolament polític heretatge del franquisme. L'Europa és una "fugida cap endavant".

El cap populista (franquista) Aznar, amb quina barra!, ha dit que els danesos, amb el seu "NO" a Maastricht han demostrat que "no es pot imposar una cotilla als ciutadans". El representant de Izquierda Unida ha remarcat "la diferència entre el país real i el país oficial, entre el carrer i el Parlament". Herri Batasuna, el partit basc, s'ha felicitat del triomf popular, "que ha evitat una reducció de la sobirania". Es aquesta la bona conclusió : el tractat de Maastricht té per objecte reduir la sobirania dels petits pobles europeus imposant unes lleis

econòmiques i polítiques ultra-liberals, les lleis del capitalisme. I el comunista Anguita ha dit que, en aquest cas, "el poble cauria en la més absoluta misèria".

ESPURNES

Es estrany!

En l'Espanya post-franquista no ha una estranya llibertat: a Catalunya es pot ser avui dia anti-espanyol, independentista, però no vul-

"El Republicano" - 1842

guis dir-te anti-franquista. Es pot escriure que el president Companys "va ser assassinat per l'exèrcit espanyol", però no es pot escriure que ho va ser per l'exèrcit franquista. No es vol saber que èrem nosaltres, els republicans, quan la guerra, "l'exèrcit espanyol", el de la legítima República.

Cau molt bé predicar "la separació" d'Espanya, però no diguis que vols la República, també, per Espanya.

Fa ya temps un dirigent basc va dir que ells, els bascos, "ferien la guerra a Espanya, no al franquisme". Hi han catalans

que, d'Espanya, "no volen ni la República".

Tot això es produeix en tota llibertat. No hi veiem cap "censura vinguda de dalt". Tot això és molt greu, hi veiem una desvinculació de "l'opinió pública" amb les lluites democràtiques i republicanes d'un passat no llunyà, una desvinculació produïda durant el "desert franquista", desvinculació encara no superada.

El "rei de Prússia" i el "rei d'Espanya"...

La contra-revolució, veient-se triomfadora en Alemanya, vol ressuscitar "les glòries" d'un passat "prussià". Es vol que les despulles del rei de Prússia Frederic el Gran i del seu pare Frederic-Guillem siguin transportades al lloc d'origen enmig d'una grandiosa cerimònia. La reacció té necessitat d'un passat "exemplar". (No sabem si aquest acte s'ha realitzat).

La mateixa dèria neguitosa li arriba a "la Corona" espanyola. El nou règim espanyol vol glorificar els temps dels "Reis Catòlics", sobretot la persona d'"Isabel". S'ha tractat b" de beatificar-la, malgrat la Inquisició i l'expulsió dels jueus d'Espanya. Fins ara el projecte no s'ha realitzat tampoc.

AMENACES DE GUERRA

Estem en el mes d'agost i els Jocs Olímpics de Barcelona s'acaben. Els imperialistes occidentals, europeus i nordamericans, amenacem amb actes de guerra els irakians i els serbis. A més d'actes militars efectius, veiem desenvolupar-se en els mitjans - periòdics, radio i TV - una violenta campanya sobre uns pretesos "camps de la mort" serbis. Hi ha una evident preparació de l'opinió pública a la guerra.

Però, estiguem tranquils, la nova guerra imperialista serà "humanitària": els bombardeigs tindran lloc: per "portar socors als desvalguts" del món. En realitat, l'economia capitalista, l'"economia de mercat" es desintegra. El desempleo forçós esdevé irreductible. Però una nova guerra agreugerà l'economia capitalista.

UB
Biblioteca d'Estudis
Memòria General
CEOC

éssept democràtic pel seu contingut, és "republicà", però, diem-ho, sense expressar el seu "republicanisme". Si els catalans volen independitzar-se, com s'hi diu, del "Regne d'Espanya", no pretenen, com van fer en els anys 30, participar en cap combat "republicà espanyol". Es creu molt en les institucions europees, en les Nacions Unides, no comprenent que, d'ençà de la guerra del Golf, les dites institucions i les Nacions Unides, han perdut llur identitat amb llur submissió a l'imperialisme nordamericà.

Aquest imperiamisme, protector que va ser del franquisme, no porta el seu ajut més que als nacionalismes contrarevolucionaris de tot el món. I el nacionalisme català és revolucionari en una situació no superada de post-franquisme unitari per heretatge.

En la seva exposició de la història de Catalunya, el Manifest parla del període republicà i de la nostra guerra civil :

Les eleccions municipals de 1931 donen la victòria a les candidatures republicanes i nacionalistes, i fan que el 14 d'abril el President Macià proclamí la República catalana, la qual uns dies més tard, en negociació amb el Govern provisional de Madrid, es converteix en la Generalitat de Catalunya.

La Generalitat elabora un projecte d'Estatut d'Autonomia (Estatut de Núria) aprovat en referèndum per amplíssima majoria dels catalans, però els poders del Projecte d'Estatut són notablement retallats durant el procés de discussió i aprovació a les Corts espanyoles el 1932.

4. L'intent de liquidació de la identitat catalana

El sistema democràtic establert el 1931 és suprimit el 1939, com a conseqüència de la rebel·lió militar, i després de tres anys de guerra civil. Un dels principals motius adduïts pels rebels és la preservació de la unitat d'Espanya, que consideren en perill.

El poble català sofreix una repressió en tots els ordres de la vida social i col·lectiva. El President de la Generalitat, Lluís Companys, és afusellat i la majoria dels dirigents polítics i sindicals són morts, empresonats o s'han d'exiliar. El gruix de la intel·lectualitat catalana pateix l'exili. L'ús públic de la llengua catalana és prohibit i perseguit, la Universitat i els centres d'ensenyament espanyolitzats, i s'imposa la versió de la història d'Espanya dels vencedors.

El poble català, durant els quaranta anys de dictadura franquista, sofreix la manca de les llibertats usuals a l'Europa Occidental i la persecució de la seva identitat nacional.

5. Els darrers anys

La mort del general Franco i l'existència d'una creixent oposició, començada ja el mateix any 1939 i que va prenent un cos englobador de gairebé tots els grups i forces d'oposició cap als anys 1970, obren el camí de la recuperació de les llibertats. La negociació entre els representants catalans i els dirigents espanyols dona lloc a la constitució espanyola de 1978, que permet els actuals Estatuts d'Autonomia de Catalunya, País Valencià i les Illes Balears. Malgrat tenir nombroses deficiències des del punt de vista nacional, són acceptats majoritàriament pels catalans, que esperaven una interpretació dels textos constitucionals més d'acord amb els drets de la Nació Catalana.

El 12 de desembre de 1989, el Parlament de Catalunya aprova sense cap vot en contra que el poble català no renuncia al dret a l'autodeterminació.

Documents de l'exili
ALS CATALANS !
de mossén Joan Vilar i Costa
(Continuació VI)

Fóra massa llarg i tanmateix impertinent de des-
capdellar ací les virtuts domèstiques i els deures
públics, qu'imposa tan la dignitat de l'home com la
noblesa del ciutadà. Emperò tot el que ara, hom po-
dria dir s'inclou en els dos manaments, que de me-
nuds aprenguérem: « Amaràs iéu sobre totes les
coses, i el proïsme com tu mateix ». Car si Déu
amàvem amb vera fe sobre totes les coses, rebrem
una llum clara i certa, que ens guiï amb seguretat
d'esperit pels viarans de la vida personal, social
i ciutadana, i sentirem una vigoria de cor que ens
mantingui serens i incommovibles en les sengles
posicions del nostre deure ofegant quan calgui, els
nostres desordenats instints i abaten l'abalot de les
lluites i contradiccions. Si Déu amàvem amb vera fe,
fe pràctica, brollarà també del pit nostre un àgil
braó que ens menï a fer i a estendre el bé parti-
cular i col·lectiu, d'on neixarà el benestar propi i el
progrés de la societat i per consegüent la glòria de
la Pàtria.

Si el proïsme amàvem amb vera caritat, com vo-
saltres mateixos, no tan sols tallarem d'arrel i cre-
marem tota mala llei d'egoïsmes, d'enveja, d'injus-
tícies, tenint present el refrà natural i cristià « el
que no vulguis per a tu, no vulguis per a mi-
gú », sinó també serem enduts a fer el bé amb tot-
hom, que redundarà en benefici del proïsme en ge-
neral i particular de la Pàtria.

Per tant que tots els catalans vulguin escoltar, i
posin al cor seu la paraula del Mestre i llum del
món « tot el que voleu que els homes facin per vo-
saltres, feu-ho vosaltres per ells. Mt 7, 12), perquè
amb la mesura mateixa amb que haureu mesurat,
hom us mesurarà » (Lc 6, 38).

De la mateixa font de caritat individual i col·lec-
tiva brollarà també un altre efecte inestimable, val
a dir, que tots els ciutadans esdevinguin un cor i
una ànima, d'on ragi aquella unió i concòrdia que
fai la Pàtria, com un esquadró bon ordenat inven-
cible. Del contrari s'averarà en Catalunya (prou en
tenim tristíssima experiència) la dita de Jesús, nos-
tre senyor i mestre que « tot regne dividit contra ell
mateix, no subsistirà pas, sinó que caurà casa so-

bre casa (Mt 12, 25; Lc 11, 17). A la clara llum
d'aquests alts principis i guiats d'aquestes màximes
saludables, catalans, fills de la dolça Catalunya, es-
campats arreu del món, escolteu atentament la veu de
la Pàtria, que després del gros temporal passat, ens
convida a tots al retorn a la Pàtria, a la reconstrucció
del gloriós Casal de Catalunya. Acudim-hi tots. Po-
sem-s'hi tots amb noble ideal, amb consell serè, amb
gran delit.

CATALANS, amonit, amb fort coratge, tots a una.

¡VISCA CATALUNYA !

24 juny 1942